

DE LANDMOLLUSKEN VAN SINT EUSTATIUS

door

A. Hovestadt

Mij is volledig onbekend of er ooit een overzicht is gepubliceerd van de malacofauna van Sint Eustatius. Vermoedelijk zal dit wel het geval zijn, evenwel is dat voor de verzamelaar in het Caraïbisch gebied niet zo eenvoudig te controleren. Desondanks en daarom wil ik hier het resultaat geven van een twaalfdaags bezoek aan Sint Eustatius, de afgelopen maand mei. Niet alle twaalf dagen konden overigens worden besteed aan het verzamelen, de tijd die wel beschikbaar was, is besteed aan uitgebreide wandelingen over bijna het hele eiland, waarbij op een aantal plaatsen steekproeven zijn genomen.

Sint Eustatius is een warm eiland, gelegen op 63° noorderbreedte. De temperatuur is gemiddeld zo'n 27 tot 28° C. Een absoluut minimum is 22,7° C geweest, ooit in een winter gemeten (Stoffers, 1956). Gelukkig zorgt de bijna altijd aanwezige passaat ervoor dat de hitte niet al te drukkend wordt. De regen is zeer wisselvallig. Gemiddeld moet er per jaar zo'n 1100 mm vallen, maar maandenlange droogtes kunnen voorkomen. Doorgaans echter valt er voldoende regen om de 1000 inwoners het hele jaar door van drinkwater te voorzien.

Het eiland heeft een oppervlakte van 21 km², met een grootste lengte van 8 km en een grootste breedte van 3½ km. Het is duidelijk te verdelen in drie stukken. De grote, uitgedoofde vulkaan, the Quill genaamd, van het Nederlandse woord Kuil, is het meest markante punt van het eiland. Plaatselijk bereikt de kraterwand een hoogte van 600 meter. De vulkaan is in het Holoceen gevormd.

De noordwestpunt van het eiland wordt ingenomen door een pleistoceen heuvelcomplex, ook van vulkanische oorsprong. Boven is het hoogste punt met 295 meter. Tussen beide delen in bevindt zich de Cultuurvlakte, gemiddeld 30-40 meter hoog. Dit kan worden beschouwd als de vlakke uitloper van de Quillvulkaan. Van oudsher en nu nog is dit de plaats waar met wisselend succes het land in cultuur wordt gebracht. Er is wat woningbouw, maar verder imponeert het als een kale vlakte. De heuvels en de vulkaan hebben plaatselijk nogal wat bomen, met daarnaast veel doornig struikgewas. Rivieren en meren ontbreken.

Voordat ik wat zal zeggen over de malacofauna, zal ik eerst een lijst geven met de gevonden soorten, aangevuld met vermeldingen uit de mij bekende literatuur.

Helicinidae

1. Helicina fasciata Lamarck 1822.
The Quill, op circa 350 meter hoogte in bos

Subulinidae

2. Diaopeas beckianum Pfeiffer 1846
The Quill; Mansion
Niet vermeld door Haas, 1962
3. Subulina octona (Bruguière)
Mansion; Venus; The Quill; English Quarter
Haas 1962: Toby Gut; The Quill; Big Gut
4. Opeas pumilum (Pfeiffer)
Bergje; Cherry Tree
Haas 1962: The Quill
5. Lamellaxis gracilis (Hutton)
Cherry Tree
Haas 1962: Toby Gut
6. Lamellaxis micron (Orbigny)
Cherry Tree; The Quill
Haas 1962: Oranjestad; Toby Gut; Big Gut; White Wall;
Glass Bottle; Billy Gut

Sagdididae

7. Lacteoluna selenina Gould 1848

Venus

Vertiginidae

8. Pupoides marginatus nitidulus (Pfeiffer)

Haas 1960: Toby Gut; Big Gut; White Wall; Oranjestad

9. Gastrocopta barbadensis barbadensis (Pfeiffer)

English Quarter (determinatie onzeker)

Haas 1960: Big Gut; White Wall

10. Gastrocopta servilis servilis (Gould)

Haas 1960: Oranjestad; Big Gut; White Wall; Billy Gut

11. Pupisoma minus Pilsbry 1920

Haas 1960: Big Gut

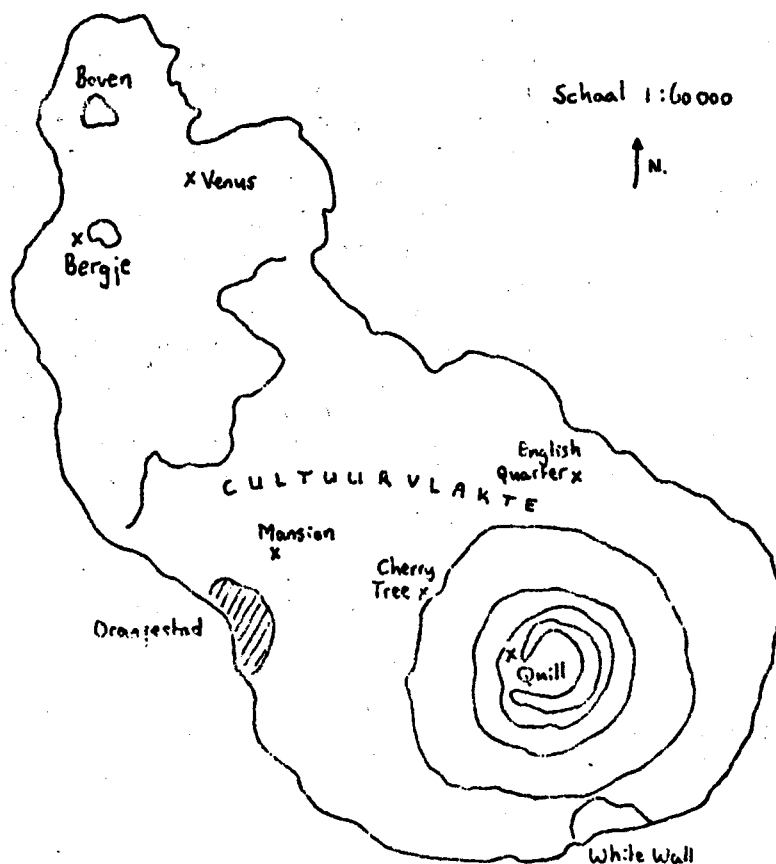
Bulimulidae

12. Bulimulus guadeloupensis (Bruguière 1789)

Venus; English Quarter; Bergje. Wel vermeld door Breure 1974, geeft echter geen vindplaatsen.

13. Bulimulus diaphanus fraterculus (Potiez & Michaud 1835)

Breure 1974: Toby Gut; Big Gut; The Quill

We verkeren in de gelukkige omstandigheid dat Clench in 1970 over Saba en Coomans in 1967 over Sint Maarten hebben gepubliceerd, zodat een vergelijking met deze eilanden, die niet zoveel van Sint Eustatius verschillen, mogelijk is. Clench vermeldt merkwaardigerwijze de publicatie van Haas (1960) niet, waarin drie *Gastrocoptae* van Saba worden genoemd. Haas en Clench samen komen tot een aantal van 17 mollusken voor Saba. Negen daarvan komen ook op Sint Eustatius voor.

De ontbrekende zijn: Leptinaria insignis, Cryptelasmus canteroianus, Opeas octogyrum, Picherdiella gracillina, Gastrocopta polyptyx, Succinea riisei, Zonitoides arboreus en Amphibulina patula. De vier niet op Saba voorkomende soorten zijn: O. pumilum, L. gracilis, P. marginatus en P. minus.

Het grotere Sint Maarten (95 km²) kent maar liefst 47 soorten. Evenwel worden D. beckianum, P. marginatus en P. minus niet van Sint Maarten vermeld.

Concluderend kan worden gezegd dat de malacofauna van Sint Eustatius soortenarm is ten opzichte van het half zo grote Saba en het ruim vier maal zo grote Sint Maarten. Echter is het zeker niet uitgesloten dat meerdere soorten alsnog worden gevonden, vooral van de fam. Subulinidae, terwijl ook Zonitoides arboreus (Say), een bekende zwerver in het Caraïbisch gebied, hier verwacht mag worden.

Mochten verzamelaars in Nederland aanvullende gegevens hebben, dan worden zij bij deze vriendelijk doch dringend verzocht die op te sturen, opdat er een vollediger lijst kan worden samengesteld.

Met dank aan Paul Schats, Sint Eustatius.

Adres van de schrijver:

A. Hovestadt
p.a. St. Elisabeth Hospitaal
Curaçao.

LITERATUUR:

- BREURE, A.S.H., 1974. Caribbean land molluscs: Bulimulidae 1, Bulimulus. - Stud. fauna Curaçao 45: 1 - 79. Den Haag.
- CLENCH, W.J., 1970. Land mollusca of Saba Island, Lesser Antilles.- Occ. papers molluscs 38: 53-60. Cambridge Mass.
- COOMANS, H.E., 1967. The non-marine mollusca of St. Martin (Lesser Antilles).-Stud. fauna Curaçao 24: 118-145. Den Haag.
- HAAS, F., 1960. Caribbean land molluscs, Vertiginidae.-Stud. fauna Curaçao 10 (41): 1-17. Den Haag.
- _____, 1962. Caribbean land molluscs, Subulinidae and Oleacinidae.- Stud. fauna Curaçao 13(58): 49-60. Den Haag.
- STOFFERS, A.L., 1956. The vegetation of the Netherlands Antilles. Proefschrift Utrecht.